

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/269/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1616204490
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kašajová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1616204490.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Kašajovej a sudcov JUDr. Valérie Kleinovej a Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej v právnej veci žalobcu: Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Žižkova 11, Bratislava, IČO: 36 854 140, proti žalovanej: D. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX, T.P., o zaplatenie 8.795,87 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Malacky zo dňa 02.07.2019 č.k. 7C/714/2016-64, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 6.718,58 eur spolu s úrokom z omeškania 1 % ročne zo sumy 5.528,29 eur od 24.05.2016 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 52,76 %, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

2. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou doručanou súdu 25.05.2016 domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 8.795,87 eur titulom nesplatenej istiny úveru k 23.05.2016 vo výške 5.528,29 eur, úrokov ku dňu 23.05.2016 v sume 3.130,15 eur, úrokov z omeškania ku dňu 23.05.2016 vo výške 109,93 eur a poplatkov vo výške 27,50 eur; zároveň žiadal úrok vo výške 18,50 % ročne z istiny 5.528,29 eur od 24.05.2016 do zaplatenia a úrok z omeškania vo výške 1% ročne zo sumy 5.528,29 eur od 24.05.2016 do zaplatenia ako aj náhradu trov konania.

3. Žalobu skutkovo odôvodnil tým, že dňa 26.02.2013 uzatvoril žalobca so žalovanou zmluvu o OTP expres úvere č. XXXX/XXXX/XXRSU, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej bezúčelový spotrebiteľský úver v sume 5.597,00 eur pri pevnej úrokovej sadzbe vo výške 17,70 % ročne s konečnou splatnosťou úveru dňa 26.02.2020. Žalovaná úver riadne nesplácala, a preto ju žalobca najprv listom zo dňa 24.04.2014 vyzval na zaplatenie záväzku po lehote splatnosti a následne jej listom zo dňa 03.06.2014 oznámil, že vyhlasuje úver za predčasne splatný, pričom žalovaná bol povinná k úhrade celého záväzku do 10 dní odo dňa doručenia predmetného oznámenia. Žalovanej bola zásielka doručená dňa 09.06.2014, účinnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti nastala dňa 20.06.2014.

4. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca a žalovaná uzavreli dňa 26.02.2013 zmluvu o OTP expres úvere č. XXXX/XXXX/XXRSU (ďalej ako „zmluva o úvere“), na základe ktorej bol žalovanej poskytnutý bezúčelový spotrebiteľský úver v sume 5.597,00 eur. Zo zmluvy o úvere ustálil, že úver bol poskytnutý pri pevnej úrokovej sadzbe vo výške 17,70 %, pri ročnej percentuálnej miere nákladov 20,98 %, celkovej čiastke, ktorú má zaplatiť (podľa údajov platných v čase uzavretia zmluvy) vo výške 10.121,38 eur a priemernej RPMN nákladov na príslušný spotrebiteľský úver 18,86 % s tým, že úver bol splatný v 84 splátkach, so splatnosťou prvej splátky 26.03.2013 a následne vždy 26. deň v mesiaci so splatnosťou poslednej splátky a konečnou splatnosťou úveru dňa 26.02.2020; zároveň bol dohodnutý

poplatok za spracovanie úveru v sume 111,94 eur splatný v deň podpisu zmluvy o úvere a poplatok za vedenie úverového účtu vo výške 2,50 eur za mesiac zúčtovaný v deň anuitnej splátky. V zmluve o úvere boli v článku V. bod 2 dohodnuté poplatky za prvú upomienku v sume 25,00 eur a za každú ďalšiu upomienku v sume 25,00 eur, za zmenu zmluvných podmienok v sume 40,00 eur a za nedočerpanie úveru vo výške 3 % z nedočerpanej čiastky úveru.

5. Súd prvej inštancie považoval za nesporné, že žalovaná nedodrжала podmienky zmluvy o úvere a prestala úver riadne splácať, v dôsledku čoho žalobca ku dňu 03.06.2014 vyhlásil predčasnú splatnosť úveru. Na uvedenom základe dospel k záveru, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi zosplatnenú a neuhradenú časť istiny vo výške 5.528,29 eur, sumu riadnych úrokov 1.077,86 eur (za obdobie od 26.05.2013, t.j. od omeškania s platením splátok do 20.06.2014, t.j. do dňa účinnosti predčasnej splatnosti úveru), úrokov z omeškania vo výške 109,93 eur a poplatkov v sume 2,50 eur.

6. Pokiaľ sa jedná o žalobcom uplatnený zmluvný úrok prevyšujúci priznanú sumu 1.077,86 eur (žalobca si uplatnil úrok z úveru do 23.05.2016 a to v sume 3.130,15 eur) vypočítaný z istiny 5.528,29 eur za obdobie od 20.06.2014 (po zosplatnení) do 23.05.2016 a kontinuálny zmluvný úrok 18,50 % ročne počítaný z istiny 5.528,29 eur od 24.05.2016 do zaplatenia, súd prvej inštancie tieto nároky žalobcovi nepriznal a žalobu v tejto časti zamietol. Konštatoval, že právny vzťah medzi stranami sporu posúdil ako spotrebiteľský, upravený zákonnými ustanoveniami zmluvy o úvere podľa Obchodného zákonníka, a s ostatnými nárokmi upravenými špeciálnym zákonom o ochrane spotrebiteľa a zákonom o spotrebiteľských úveroch, v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, nad rámec obligátnych ustanovení zmluvy o úvere stanovených v Obchodnom zákonníku. Poznamenal, že podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3MCdo/14/2014, zo dňa 21.04.2015, sa ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Vyslovil názor, že § 502, § 503 ods. 1 a ods. 2 a § 506 Obchodného zákonníka je potrebné vykladať tak, že veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov počas trvania zmluvného vzťahu, t.j. počas trvania zmluvy alebo do mimoriadnej splatnosti úveru; uvedenému nasvedčuje aj skutočnosť, že zmluvné úroky sú základnou náležitosťou inštitútu úveru a teda trvajú počas existencie zmluvy o úvere, t.j. jej účinnosti, pričom sú splatné spolu so splátkami, prípadne na konci lehoty na vrátenie prostriedkov (prípadne aj ku koncu roka). Ak teda dôjde k odstúpeniu od zmluvy, nastupujú účinky ex tunc, teda nároky na splatné úroky a iné zmluvné nároky nezanikajú, avšak po ukončení zmluvného vzťahu nemožno požadovať ďalšie nároky zo zmluvy, ktorá zanikla, teda aj ďalšie splácanie úrokov. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014, zo dňa 30.06.2015, podľa ktorého splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok, avšak v prípade predčasného a mimoriadneho zosplatnenia úveru veriteľ týmto svojím právnym úkonom navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok; právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymożenia jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom; v opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. Krajský súd v Prešove v predmetnom rozhodnutí uzavrel, že s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy; ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a ods. 5 Občianskeho zákonníka, robí absolútne neplatnou.

7. Súd prvej inštancie v súvislosti s nárokom na zmluvné úroky po predčasnom zosplatnení úveru považoval za potrebné uviesť, že ak by mal veriteľ právo nielen na úroky z omeškania, ale aj na zmluvné úroky, nebolo by v jeho záujme čím skôr vymôcť nárok na vrátenie požičaných prostriedkov, pretože by inkasoval ďaleko viac, ako keby tieto prostriedky poskytol inému dlžníkovi, a to aj keby nedošlo k zmene

výšky úrokových sadziieb. Mal preto za logické, že veriteľ má nárok na vrátenie všetkých nárokov ku dňu mimoriadneho odstúpenia od zmluvy a následne na zaplatenie úrokov z omeškania z tejto sumy, ak nebola vrátená, pričom v tomto smere je potrebné vykladať aj jednotlivé ustanovenia zákonnej úpravy zmluvy o úvere, z ktorej je zrejmé právo veriteľa na zaplatenie úrokov od poskytnutia prostriedkov do ich vrátenia, ale tento vzťah musí byť limitovaný existenciou a trvaním zmluvného vzťahu; teda zmluvné plnenia nemožno požadovať po tom, čo zmluva zanikla či už výpoveďou, odstúpením alebo uplynutím času.

8. Pokiaľ sa jedná o ďalšie nároky uplatnené žalobcom, súd prvej inštancie uviedol, že úrok z omeškania vo výške 109,93 eur vyčíslený zo sumy istiny za obdobie od 26.05.2013 (dátum omeškania žalovaného so splátkou) do 23.05.2016 vo výške 5 % ročne, resp. 1 % ročne, ako aj úrok z omeškania 1% ročne z nezaplatenej istiny (5.528,29 eur) od 24.05.2016 do zaplatenia; mal za dôvodné, nakoľko žalovaná je v omeškaní s plnením peňažného dlhu. Dodal, že výška žalobcom uplatnených úrokov z omeškania je nižšia ako úroková sadzba určená podľa základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky ku dňu 26.05.2013 (omeškanie so splátkou), resp. ku dňu 21.06.2014 (deň nasledujúci po mimoriadnej splatnosti), preto žalobcovi priznal úrok z omeškania tak, ako si ich uplatnil.

9. Súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti o zaplatenie poplatku za upomienku vo výške 25,00 eur. Uviedol, že jeho dojednanie v zmluve o úvere je neplatné pre rozpor s dobrými mravmi. Ozrejmil, že upozornenie dlžníka na nesplnenie záväzku je činnosťou veriteľa, ktorou sleduje predovšetkým svoj cieľ na riadnom a včasnom splnení záväzku, aj keď tak robí aj v záujme dlžníka (ktorému sa v prípade súdneho vymáhania jeho dlh zväčšuje); nejde tak o zákonnú povinnosť veriteľa, ani o zárobkovú činnosť. Do úvahy by prichádzalo uplatnenie nevyhnutných výdavkov vzniknutých v súvislosti s napomínaním dlžníka, napr. poštovné. Primeranosť poplatkov je taktiež vyžadovaná aj v zmysle zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách (napr. § 43 ods. 6, § 44 ods. 1). Žalobca si uplatnil poplatok za jednu upomienku, súdu doložil výzvu zo dňa 24.04.2014 (čl. 23 spisu) spolu s dokladom o doručovaní (čl. 24 a 25 spisu), z ktorého je zrejmé, že poštovné na túto zásielku bolo vo výške 2 x 1,40 €. Poplatok za upomienku 25,00 eur vo vzťahu k nákladom na vyhotovenie takejto upomienky (2,80 eur poštovné + náklady na vyhotovenie upomienky) nepovažoval za primeraný. Z uvedeného dôvodu zamietol sumu 25,00 uplatnenú titulom poplatku za upomienku.

10. Na uvedenom základe súd prvej inštancie podľa § 497, § 499, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1 a ods. 2, § 504, § 506 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 4 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 1, § 2 písm. d), § 9 ods. 1 a ods. 2 písm. a) až písm. y) zákona č. 129/2010 Z.z., priznal žalobcovi celkovo sumu 6.718,58 eur pozostávajúcu z istiny 5.528,29 eur, úroku z úveru 1.077,86 eur, poplatkov 2,50 eur a úroku z omeškania 109,93 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 a § 262 ods. 1 C.s.p., a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 52,76 % konštatujúc, že sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 8.795,87 eur s príslušenstvom, pričom bol úspešný v časti o zaplatenie 6.718,58 eur, t.j. v rozsahu 76,38 %; v časti o zaplatenie 2.077,29 eur bola žaloba zamietnutá, t.j. žalovaná mala úspech v rozsahu 23,62 %. Žalobca bol teda úspešný v pomernej časti 52,76 % (76,38 % - 23,62 %).

11. Proti rozsudku podal žalobca odvolanie z dôvodu nesprávnych skutkových zistení, ku ktorým dospel súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov a nesprávneho právneho posúdenia veci; žiadal rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť prvostupňovému súdu na nové rozhodnutie v zmysle požiadavky žalobcu. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jeho odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) možno konštatovať, že z ust. § 497 Obchodného zákonníka nepochybne vyplýva, že zmluva o úvere je odplacnou zmluvou, úrok dojednaný v zmluve o úvere predstavuje cenu peňazí, ktoré poskytovateľ úveru prenecháva do dispozície tomu, kto úver prijíma. Žalobca namietal nesprávnu aplikáciu § 502 Obchodného zákonníka, citujúc komentár lura v ASPI, podľa ktorého záväzok platiť úroky ako odplatu (cenu) za poskytnutie peňažných prostriedkov je podstatnou časťou zmluvy o úvere, pričom možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. Zároveň uviedol, že úrok z úveru a úrok z omeškania je treba dôsledne rozlišovať, pretože zatiaľ čo úrok z úveru je cena peňažných prostriedkov, ktoré poskytovateľ úveru dáva do dispozície toho, kto úver prijíma na dohodnutú dobu, úrok z omeškania je sankcia za to, že dlžník mešká so splnením peňažného záväzku; vzhľadom nato, že ide o dva rozdielne inštitúty, ktoré sa odlišujú tak svojou podstatou, ako aj funkciami, všeobecne treba vychádzať z toho, že pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania (§ 369 ods. 1). Odvolanie žalobca dôvodil aplikáciu

ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, podľa ktorého je úroky povinný zaplatiť dlžník za dobu od poskytnutia do vrátenia peňažných prostriedkov. Žalobca citoval komentár lura k ust. § 658 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého je možné dohodnúť pri peňažnej pôžičke úroky, avšak ich výška nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi; tieto úroky odlišil od úrokov z omeškania podľa ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré má veriteľ právo požadovať od dlžníka pri meškaní plnenia peňažného dlhu, a to popri plnení peňažného dlhu. Žalobca v odvolaní ďalej argumentoval, že povinnosť platiť úrok z poskytnutého úveru vznikla žalovanému nielen na základe ustanovení Obchodného zákonníka, ale aj priamo na základe čl. I. bod 1 a bod 2 a čl. IV. bod 1 zmluvy o úvere. Dôvodil, že vzhľadom na to, že zmluva o úvere vyhlásením predčasnej splatnosti úveru nezanikla (vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru podľa čl. VIII. bodu 2 písm. a) a e) a odstúpenie od zmluvy podľa čl. VIII. bodu 2 písm. f) predstavujú rozličné inštitúty), nezanikol ani nárok voči žalovanému na zaplatenie zmluvného úroku a tento trvá až do úplného splatenia istiny pohľadávky, resp. do zániku zmluvy o úvere. Poukázal na skutočnosť, že Občiansky zákonník neobsahuje žiadne ustanovenie, podľa ktorého by pri poskytnutí úveru veriteľ nemal voči dlžníkovi (spotrebiteľovi) v omeškaní právo na zaplatenie úrokov. Mal za to, že naopak ust. § 1 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/2015 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka vyslovene uvádza úrok ako súčasť odplaty pri poskytnutí peňažných prostriedkov spotrebiteľovi (ak je dohodnutý pri podpise spotrebiteľskej zmluvy, čo je aj v prípade predmetnej zmluvy o úvere). Poukázal rovnako na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre zo dňa 07.09.2017 č.k. 8Co/178/2017-102, v zmysle ktorého si žalobca uplatnil príslušenstvo pohľadávky v súlade s právnym poriadkom.

12. Vo vzťahu k uplatneným poplatkom za upomienku vo výške 25,00 eur žalobca namietal, že tento poplatok bol v zmluve o úvere riadne dohodnutý v čl. V zmluvy o úvere a žalovaným akceptovaný. Žalobca argumentoval, že nákladom na vystavenie upomienky okrem poštovného predchádza administratíva, čo zahŕňa zistenie omeškania, vystavenie znenia upomienky, zabezpečenie podpisu povereného zamestnanca, zaslanie upomienky dlžníkovi, administrácia s doručenkou a zakladaním do spisu. Mal za to, že tieto úkony musí veriteľ vykonať navyše len preto, že dlžník neplní svoje záväzky riadne a včas.

13. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

14. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

15. V rámci odvolacieho konania odvolací súd z výpisu z obchodného registra SR zistil, že dňa 01.10.2021 došlo k zániku žalobcu v dôsledku zlúčenia a preto podľa § 64 CSP v konaní pokračoval s právnym nástupcom žalobcu, ktorým je Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Žižkova 11, Bratislava, IČO: 36 854 140.

16. Žalobca v odvolaní tvrdil, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 365 ods.1 písm. h CSP). V tejto súvislosti odvolací súd udáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery, alebo vtedy, keď aplikoval právnu normu pri absencii (relevantnej časti) skutkového stavu. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie sa odvolací súd s touto námietkou žalobcu stotožnil a tento odvolací dôvod považoval za dôvodný.

17. Odvolací súd súhlasí so súdom prvej inštancie, že na predmetnú vec je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákona. Je potrebné uviesť, že zásada prednostnej aplikability občianskoprávnej normy v prospech spotrebiteľa pred normami obsiahnutými v Obchodnom zákone jednoznačným spôsobom vyplývala z ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákona už v čase vzniku predmetnej zmluvy o úvere. Pri uzatváraní a plnení zmluvy žalovaná vystupovala ako spotrebiteľ - fyzická osoba, ktorá neuzatvárala zmluvu v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobca mal postavenie dodávateľa, pretože konal v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti. Predmetnú zmluvu je preto potrebné posúdiť ako zmluvu spotrebiteľskú v zmysle ustanovení § 52

a nasl. Občianskeho zákonníka. Právny vzťah medzi stranami sporu je preto potrebné posudzovať ako spotrebiteľský a aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce spotrebiteľské zmluvy. Súčasne zo strany žalobcu išlo aj o poskytnutie spotrebiteľského úveru podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na Rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3MCdo 14/2014 - Ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou, na ktorý správne poukázal aj súd prvej inštancie. Pri argumentácii vychádzal prvoinštančný súd z ustanovení § 502, § 503 ods. 1 a 2 a § 506 Obchodného zákonníka, z ktorých vyvodil záver, že veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov počas trvania zmluvného vzťahu, teda buď počas trvania zmluvy alebo do mimoriadnej splatnosti úveru. Nakoľko sú úroky za poskytnutie úveru základnou náležitosťou úverovej zmluvy, súd prvej inštancie bol toho názoru, že po odstúpení od zmluvy nároky na splatné úroky a iné zmluvné nároky nezanikajú, ale nemožno po ukončení zmluvného vzťahu, a teda po mimoriadnej splatnosti úveru, požadovať okrem úrokov z omeškania v prípade neplnenia aj riadne (zmluvné) úroky nakoľko by tak došlo k neúmernému obohacovaniu veriteľa.

18. Otázka (ne)možnosti kumulácie zmluvných úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení úverovej zmluvy, kde jednou zo zmluvných strán je spotrebiteľ, je predmetom dlhohodobej diskusie odbornej verejnosti. Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len zákon o spotrebiteľských úveroch). Tento zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy Obchodného zákonníka. Ustanovenia Občianskeho zákonníka sa v prípade právneho vzťahu, účastníkom ktorého je spotrebiteľ, použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods.2 OZ). Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravida vyššie ako úroky z omeškania. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanja, t.j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

19. Odvolací súd uvádza, že v súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere nie je explicitne uvedené, kedy dochádza ku konečnému okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov; ust. § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka upravuje dobu, od ktorej je dlžník povinný platiť veriteľovi úroky z úveru v dojednanej výške, a teda v čase od poskytnutia peňažných prostriedkov. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Na druhej strane veriteľovi prináleží cena za vydanie finančných prostriedkov dlžníkovi ako odmena za to, že s nimi nemohol v tom čase nakladať, pričom povinnosť dlžníka ich vrátiť bola odložená do budúcnosti a rozložená na splátky. V prípade porušenia zmluvných podmienok dlžníkom má veriteľ právo na mimoriadnu splatnosť úveru, teda požadovať okamžité vrátenie úveru dlžníkom. Dlžník tak prichádza o výhodu vrátenia úveru v splátkach. K otázke zmluvných úrokov je potrebné uviesť, že v prípade dojednanja zmluvných úrokov až do zaplatenia istiny by sa postavenie spotrebiteľa voči veriteľovi zhoršilo. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že výška úrokov musí byť dojednaná pri uzatvorení zmluvy o úvere. Odvolací súd poukazuje na vývoj judikatúry v súvislosti s kumuláciou

zmluvných úrokov a úrokov z omeškania a to na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/42/2020 zo dňa 16.06.2020, v zmysle ktorého po vyhlásení predčasnej splatnosti veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Cena peňazí v uvedenom kontexte predstavuje sumu, ktorá by veriteľovi patrila pri riadnom splácaní dlhu, a to až do termínu konečnej splatnosti dlhu. Vzhľadom na uvedené je záver súdu prvej inštancie uvedený v bode 30 rozsudku nesprávny.

20. Odvolaciu námietku žalobcu týkajúcu sa požadovaného poplatku za upomienku odvolací súd považoval za nedôvodnú a plne sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie uvedenom v bode 23 rozsudku. Odvolací súd považuje za správne akceptovanie nevyhnutných preukázaných výdavkov súvisiacich s napomínaním dlžníka a súhlasí so súdom prvej inštancie, že poplatok za upomienku 25,- eur nie je vo vzťahu k nákladom na vyhotovenie upomienky primeraný preto zhodne so súdom prvej inštancie považuje za dôvodné len náklady na poštovné.

21. Podstatou odvolacieho konania je zabrániť prekvapivým rozhodnutiam bez možnosti podania riadneho opravného prostriedku, v rámci ktorého by strana sporu nemala zachovanú plnú možnosť obrany proti argumentom súdu prvej inštancie a došlo by tak k porušeniu zásady dvojinstančnosti súdneho konania. Uvedený postup, v rámci ktorého by odvolací súd nahrádzal chýbajúce argumenty o základných právnych otázkach preskúmvanej veci, by znamenal nezabezpečenie riadneho prístupu k spravodlivému procesu po podaní odvolania. V nadväznosti na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil, nakoľko sa súd prvej inštancie dopustil omylu v právnom posúdení pre chybnú interpretáciu právnej normy a z tohto dôvodu zároveň nedostatočne zistil skutkový stav, nesplnil tým ústavnú a zákonnú povinnosť garantovať obsah základného práva na súdnu ochranu s tým, že takýto chybný postup nemôže naprávať súd vyššej inštancie.

22. Podľa § 391 ods. 1 CSP odvolací súd vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v rámci ktorého bude jeho úlohou opätovne posúdiť žalobcom uplatnený zmluvný úrok a v uvedenom rozsahu zohľadniť vývoj judikatúry aj v nadväznosti na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.06.2020, sp. zn. 5Cdo/42/2020).

23. Prvoinstančný súd, ktorý je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.SP)

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolaťelom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolaťel v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods.2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).